

**Міністерство охорони здоров'я України
Українська медична стоматологічна академія
Департамент охорони здоров'я
Полтавської обласної державної адміністрації
ВГО «Асоціація фармакологів України»**

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВІЛЬНОРАДИКАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ В ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ТА КЛІНІЧНІЙ МЕДИЦИНІ

**Матеріали науково-практичної
конференції з міжнародною участю,
присвяченої 70-річчю з дня народження
професора В.М. Бобирьова**

7-8 травня 2020 року

Полтава — 2020

кореляційний зв'язок між концентрацією ТБК-реактивів та активністю СОД, що може вказувати на посилення функції ферментів антиоксидантного захисту в тварин із найбільшою виразністю окиснювального стресу. За введення метформіну виявлявся достовірний від'ємний зв'язок між активністю СОД та каталази, що, за відсутності ознак прооксидантно-антиоксидантного дисбалансу, може вказувати на залучення до них метформіну як відомого антиоксиданта прямої дії.

Поряд із цим, важливо, що саме комбінація метформіну з настойкою яглиці чинила антипротеїнуричний ефект за показником кількості екскретованого білка у перерахунку на мл клубочкового фільтрату (за відсутності достовірного зниження швидкості клубочкової фільтрації). У нелікованих тварин із АД при цьому спостерігалось зростання протеїнурії.

Отже, в нирках нелікованих тварин із АД підвищується вміст ТБК-реактивів, метформін та його комбінація з настойкою ЯЗ чинять антиоксидантний ефект, зменшуючи цей показник до рівня інтактних тварин, на тлі незмінної активності каталази та СОД, а також вмісту SH-груп низькомолекулярних сполук (відновленого глутатіону), що в комбінації сприятливо поєднується з антиоксидантною активністю. У сукупності з попередньо отриманими даними щодо безпечності комбінації в аспекті її впливу на гістоструктуру та показники функції нирок, а також щодо пермісивного впливу настойки ЯЗ на антигіперглікемічну активність метформіну, ці результати додатково обґрунтовують доцільність використання досліджуваної комбінації.

УДК 615.24:615.89

Чечотіна С.Ю., Литовченко І.Ю., Дев'яткіна Т.О.

ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З ВІЛЬХИ СІРОЇ ТА КЛЕЙКОЇ В МЕДИЦИНІ

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

pharma.umsa.poltava@gmail.com

Перспективним і обґрунтованим для лікування та профілактики захворювань є використання у медичній практиці препаратів рослинного походження. Багатокомпонентний склад рослинних препаратів обумовлює їх комплексну дію, вони є безпечними, рідше спричиняють побічні реакції, ніж синтетичні засоби, що забезпечує можливість їх тривалого застосування. Рослина роду вільха широко розповсюджена в нашій країні та застосовується в науковій і в народній медицині. Вільха клейка (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.) та вільха сіра (*Alnus incana* (L.) Moench.) під *Alnus*

Mill. s.l. об'єднує понад 40 видів та відноситься до родини березових (Betulaceae). Офіційна сировина – супліддя вільхи. У них міститься до 34% гідролізованих дубільних речовин, у тому числі до 20% елаготанінів. Із суплідь вільхи було одержано комплекс біологічно активних речовин «Альтан», переважними компонентами якого є поліфенольні сполуки.

Доклінічними дослідженнями, проведеними в Національному фармацевтичному університеті (м. Харків) під керівництвом професора Л.В. Яковлевої, встановлено широкий спектр фармакологічної активності альтану: протизапальний, антимікробний, репаративний, антиоксидантний, мембранопротекторний, радіопротекторний ефекти. Елаготаніни альтану в малих дозах на клітинному рівні ущільнюють протоплазму, міжклітинні речовини та стабілізують клітинні мембрани. Альтану також притаманна здатність гальмувати процеси неферментативного перекисного окиснення ліпідів і тим самим запобігати ушкодженню мембранних фосфоліпідів та пригнічувати метаболізм арахідонової кислоти за ліпооксигеназним шляхом – важливого механізму розвитку запалення. На основі альтану розроблено декілька вітчизняних лікарських засобів: таблетки «Альтан» та «Альтабор», «Мазь альтанова» (виробник: ЗАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», м. Київ). Таблетки альтану застосовують у комплексній терапії захворювань шлунково-кишкового тракту: виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки, гастритів, гастродуоденітів, колітів і ентероколітів. Альтабор призначають для профілактики грипу, гострих респіраторних вірусних інфекцій. Мазь альтанова застосовується для лікування піодермії, опіків легкого і середнього ступеня тяжкості, гнійних ран у I фазі ранового процесу та генералізованого пародонтиту ту I-II ступеня. Останнє показання внесено в інструкцію на підставі наших результатів її до клінічного вивчення. Експериментальні та клінічні дослідження, що проведені на кафедрі фармакології та терапевтичної стоматології Української медичної стоматологічної академії, показали доцільність використання мазі альтанової 2% у складі пасти для лікування генералізованого пародонтиту I-II ступеня (патент України №99063431), десквамативного глоситу при патології шлунково-кишкового тракту (патент України №136597). На основі стандартизованого екстракту шишок вільхи клейкої створено препарат «ДрайВір» у формі спрею для лікування герпетичних уражень губ і шкіри (спільна розробка компанії L&V Pharmaceutical International LLC (США) і українського виробника «Новалік-Фарм»).

Таким чином, вільха сіра та клейка – цінні лікарські рослини, які залишаються перспективним об'єктом для подальших фармакологічних досліджень та розробки нових лікарських препаратів.